

Kontroll av importerade smycken

Ett samarbete med Tullverket

TILLSYN 13/20

Kemikalieinspektionen är en myndighet under regeringen. Vi arbetar i Sverige, inom EU och internationellt för att utveckla lagstiftning och andra styrmedel som främjar god hälsa och bättre miljö. Vi har tillsyn över reglerna för kemiska produkter, bekämpningsmedel och ämnen i varor och gör inspektioner. Vi ger också tillsynsvägledning till kommuner och länsstyrelser. Vi granskar och godkänner bekämpningsmedel innan de får användas. Vårt miljö kvalitetsmål är Giftfri miljö.

© Kemikalieinspektionen.

Artikelnummer: 511 378.

Förord

Kemikalieinspektionen är en myndighet under regeringen. Vi arbetar i Sverige, inom EU och internationellt för att utveckla lagstiftning och andra styrmedel på kemikalieområdet som främjar god hälsa och bättre miljö. På tillsynsavdelningen kontrollerar vi att företag följer reglerna för kemiska produkter, bekämpningsmedel och ämnen i varor. Vi ger också tillsynsvägledning till kommuner och länsstyrelser och samarbetar med andra länders tillsynsmyndigheter inom EU. Vårt miljö kvalitetsmål är Giftfri miljö.

Denna rapport redovisar utförande och resultat av ett tillsynsprojekt där Kemikalieinspektionen i samarbete med Tullverket har kontrollerat innehåll av bly, kadmium och nickel i smycken. Projektet är en av de insatser som utförs inom ramen för *Handlingsplanen för en giftfri vardag*. Projektet genomfördes av Kemikalieinspektionens tillsynsavdelning i samarbete med personal från Tullverket. Från Kemikalieinspektionen har Marcus Hagberg, Henrik Hedlund och Jörgen Rosberg deltagit i projektet. Från Tullverket har bland andra Per Holgersson medverkat.

Detta är den andra versionen av rapporten. Uppdaterad i april 2022 efter förslag från Tullverket.

Innehåll

Ordlista/Glossary	5
Sammanfattning	6
Summary	7
1 Inledning	8
1.1 Problembeskrivning.....	8
1.2 Tidigare erfarenheter.....	8
2 Metod	9
3 Resultat	10
3.1 Sveriges resultat	10
3.2 Resultat för samtliga medverkande länder	10
4 Slutsatser	11
5 Bilagor	12

Ordlista/Glossary

CLP eller CLP-förordningen	Förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar
Echa	Europeiska kemikaliemyndigheten
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsområdet
Forum	Forumet för informationsutbyte om verkställighet: Nätverk av myndigheter som ansvarar för verkställandet av Reach-, CLP-, PIC- och BPR-förordningarna i EU, Norge, Island och Liechtenstein
Frigöra för fri omsättning	Tullverkets uttryck för att släppa in gods på marknaden
PARCS	PARCS Expert Group –” Customs Action to protect Health, Cultural Heritage, the Environment and Nature” (expertgruppen för tullåtgärder för skydd av hälsa, kulturarv, miljö och natur)
Safety Gate Rapex	Systemet för snabbt informationsutbyte – system för snabb varning för farliga icke-livsmedelsprodukter
Reach eller Reach-förordningen	Förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier
Utsättande eller utsläppande på marknaden	I Reachförordningen räknas import som utsläppande på (EU) marknaden
XRF, XRF-instrument	Röntgenfluorescens. Instrument som genom röntgenfluorescens kan detektera grundämnen i olika material.

Sammanfattning

Kemikalieinspektionens tillsynsavdelning utförde under 2019 ett tillsynsprojekt tillsammans med Tullverket. Kontroller av importerade varor utfördes i godslokaler på Arlanda flygplats.

Kontrollerna utfördes med Kemikalieinspektionens eget XRF-instrument¹

Cirka 240 olika smycken, bijouterier och armbandsur kontrollerades och i 55 av varorna (23 %) uppmättes för höga halter av bly och/eller kadmium. Över 600 exemplar som innehöll för höga halter av bly och/eller kadmium stoppades från att komma in på den svenska marknaden.

För de smycken som innehöll bly eller kadmium i halter över gränsvärdet i lagstiftningen togs beslut om saluförbud som förmedlades till importören. Dessa importörer fick även beslut från Tullverket om att varorna inte frigjordes för fri omsättning.

Frågor har ställts till miljöåklagare huruvida avsikten att importera även ska ses som utsättande på marknaden trots att varorna inte når importör. Miljöåklagarna anser att det gods som stoppas i tullen ska betraktas som importerat. De nio importörer för vilka beslut om saluförbud utfärdats har åtalsanmälts av Kemikalieinspektionen. Totalt kontrollerades varor från 38 importörer.

Projektet har gjort att Kemikalieinspektionen och Tullverket har fått möjligheten att se hur den andra myndigheten arbetar på nära håll vilket kommer att underlätta vid kommande samarbeten.

---

¹ XRF = Röntgenfluorescens. Instrumentet kan detektera vissa grundämnen och ger ett omedelbart svar på hur mycket av ämnet som finns i varan som kontrolleras. X-ray fluorescens.

Summary

In 2019, the Swedish Chemicals Agency's supervisory department carried out an enforcements project together with the Swedish Customs. The inspections were carried out in freight premises at Arlanda Airport.

The goods were checked with the Swedish Chemicals Agency's XRF instrument²

About 240 items were checked and over 600 jewellery containing too high levels of lead and / or cadmium was stopped from entering the Swedish market.

For the jewellery that contained lead or cadmium in concentrations above the limit value in the legislation, a decision was made to ban the sale, which was communicated to the importer. These importers also received a decision from the Swedish Customs that the goods were not released for free circulation.

Goods from 38 importers were checked. Nine importers received a decision on a sales ban.

The Swedish Chemicals Agency asked the environmental prosecutors whether articles stopped in Customs should be considered imported and thus put on the market. The Environmental prosecutors answered that the goods are to be considered as imported. The importers have been reported to the environmental prosecutor.

The project has given The Swedish Chemicals Agency and the Swedish Customs the opportunity to see how the other part works and which will facilitate future collaborations.

---

² XRF = X-ray fluorescens. The instrument can detect certain elements and gives immediate answer on how much of the substance that is present in the product that is being checked.

1 Inledning

Echas Forum³ beslutade i samråd med PARCS⁴ i mars 2018 att genomföra ett samarbetsprojekt för att bredda erfarenheten av olika modeller för samarbete mellan tillsynsmyndigheter och tullmyndigheter inom EU. Ramarna för pilotprojektet sattes till kontroller av begränsningar som listas i bilaga XVII till REACH-förordningen och/eller kontroller av märkning enligt CLP-förordningen.

Kemikalieinspektionen och Svenska Tullverket har tillsammans deltagit i den svenska delen av projektet. Sammanlagt har 17 medlemsländer medverkat.⁵

1.1 Problembeskrivning

Projektorganisationen (Reach FORUM) beslutade att fokusera på de begränsningar i Reach-förordningen som begränsar metaller i smycken och bijouterier. Begränsningarna gäller bly, kadmium och nickel som inte får finnas (eller frisättas vad det gäller nickel) från varorna.

Inom EU är nickelallergi den vanligaste formen av allergi, ca 30 miljoner människor uppskattas ha nickelallergi.⁶ Bly och kadmium är begränsade i smycken på grund av i första hand miljöfaran och att det är önskvärt att ämnena inte finns i återvinningsprocesserna. Varje år hittar tillsynsmyndigheterna i EU importerade smycken och bijouterier i vilka gränsvärdena i begränsningarna överskrids. Dessa notifieras i Safety Gate (Rapex). Safety Gate är sökbar och 54 respektive 48 notifieringar finns i Rapexsystemet för åren 2018 och 2019.⁷

Reglerna om metaller i smycken och gällande gränsvärden i Reach-förordningen

Nickel	punkt 27	0,2 eller 0,5 µg/cm ² /vecka
Bly	punkt 63	0,05 viktprocent
Kadmium	punkt 23.10	0,01 viktprocent

Begränsningarna för nickel, bly och kadmium i bilaga XVII

1.2 Tidigare erfarenheter

Kemikalieinspektionen genomförde år 2014 ett större samarbetsprojekt med landets kommuner⁸, SMID – Smycken i detaljhandeln. I det projektet analyserades över 1000 smycken och ca 18 procent innehöll metaller över gränsvärdet. 41 företag åtsalanmälades. Företagen som kontrollerades i SMID har följts upp i ett mindre tillsynsprojekt 2016⁹. Av det totala antalet testade smycken (143 stycken) var det 30 % som överskred ett eller flera gränsvärden. Kemikalieinspektionen utför regelbundet analyser av smycken och bijouterier och 11 till 30 procent av de kontrollerade smyckena brukar innehålla halter av ämnen som begränsas i lagstiftningen.

³ Forum, nätverk av myndigheter som ansvarar för verkställandet av Reach-, CLP, PIC och BPR-förordningarna i EU, Norge, Island och Lichtenstein.

⁴ PARCS, expertgruppen för tullåtgärder för skydd av hälsa, kulturarv, miljö och natur.

⁵ AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IT, LT, LU, PL, SE

⁶ <https://www.doktorn.com/artikel/allt-om-nickelallergi-den-vanligaste-kontaktallergin>

⁷ https://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapex/alerts/?event=main.search&lng=sv

⁸ Rapport: SMID – Smycken i detaljhandeln, TILLSYN 1/15

⁹ Rapport: Kontroll av smycken 2016, TILLSYN 5/17

2 Metod

För det gods som gav säkert utslag på halter över gränsvärdena vid screeninganalysen med XRF eller nickeltest räknades och dokumenterades volymerna. Detta gods togs om hand av Tullverket.

Gods som inte visade något vid XRF- eller nickeltest släpptes för vidare deklarerering och leverans till godsmottagaren. Dessa mottagare fick ett brev med information om utförd marknadskontroll.

För godset som innehöll metaller över gränsvärdena i lagstiftningen fattade Kemikalieinspektionen beslut om "*Förbud mot utsläppande på marknaden*" enligt bestämmelser i marknadskontrollförordningen (EG)765/2008. En kopia på detta beslut sändes till Tullverket. Tullverket skrev ett beslut till importören om att godset inte kan frigöras för fri omsättning och detta beslut grundade sig på marknadskontrollmyndighetens (Kemikalieinspektionens) beslut.

3 Resultat

3.1 Sveriges resultat

Kemikalieinspektionen och Tullverket kontrollerade 240 olika smycken/bijouterier och armbandsur fördelade på 38 importörer. I 55 av varorna (23 %) uppmättes för höga halter av bly och/eller kadmium. Nio förbud om att släppa ut varorna på marknaden utfärdades. Över 600 olika bijouterier med för höga halter av bly och kadmium stoppades. Nio åtalsanmälningar har gjorts till miljöåklagare.

3.2 Resultat för samtliga medverkande länder

Den europeiska kemikaliemyndigheten Echa har publicerat en rapport gällande projektet¹⁰. Förutom Sverige medverkade ytterligare 16 länder. Totalt kontrollerade medlemsländerna gemensamt 1225 varor efter bly, kadmium eller nickel. Majoriteten av dessa var smycken, armbandsur och andra bijouterier. I kategorierna kontrollerades även en del läder- och plastdetaljer. 79 % av de varor som kontrollerades kom från Kina. Andra länder som stod som avsändarland var Förenade Arabemiraten, Indien, Thailand, Nordmakedonien och Madagaskar.

17 % av de kontrollerade varorna innehöll bly, kadmium, nickel eller andra ämnen som omfattas av begränsningarna i Reach-förordningen. Den största andelen var kadmium och bly i smycken och bijouterier.

---

¹⁰ Report on the pilot project on cooperation with customs in enforcement of REACH restrictions and CLP labelling. (https://echa.europa.eu/documents/10162/13555/customs2_project_report_en.pdf/5a2c3795-7ed9-5900-fe28-540228abc7c1)

4 Slutsatser

Detta samverkansprojekt mellan Kemikalieinspektionen och Svenska Tullverket har medfört att båda myndigheterna fått möjlighet att på nära håll se och förstå hur den andra myndigheten arbetar. Detta kommer att underlätta framtida samverkan inom ramen för andra tillsynsprojekt. Vi har redan idag sett effekter såsom tätare kommunikation, fler tips från Tullverket och ökad spontan samverkan inom olika tillsynsområden.

I dokumentationen för det gods som stoppades finns adress- och kontaktuppgifter till de exportörer som sände godset från Asien. Detta innebär att det finns möjligheter att lägga nya spärrar och utföra nya kontroller.

I detta projekt har begränsningar kontrollerats som rör smycken och bijouterier. Arbetssättet för att kontrollera andra produktslag tillsammans med Tullverket skulle ha många paralleller med detta projekt och kunna utföras på liknande sätt. Till exempel ska leksaker och elektronik som säljs på EU-marknaden vara CE-märkt och det är exempel på produkter som skulle kunna stoppas vid kontroller på inkommande gods.

Produkter som tillsynsmyndigheten hittar i tillsynen ute på marknaden och som inte uppfyller krav i lagstiftningen ska ofta dras tillbaka från försäljning i butik och ibland till och med från konsumenter. Detta är resurskrävande för både den ekonomiska aktören och tillsynsmyndigheten. Genom samarbete med Tullverket har vi chansen att stoppa produkter innan de kommer ut på marknaden.

5 Bilagor

Bilaga 1

- 7113** **Äkta smycken och delar till sådana varor, av ädel metall eller av metall med plätering av ädel metall**
- Se anmärkning 2 A och 9 till detta kapitel.
- 7114** **Guld- och silversmedsvaror och delar till sådana varor, av ädel metall eller av metall med plätering av ädel metall**
- Se anmärkning 2 A och 10 till detta kapitel.
- 7116** **Varor bestående av naturpärlor eller odlade pärlor eller av ädelstenar eller halvädelstenar (naturliga, syntetiska eller rekonstruerade)**
- Se anmärkning 2 B till detta kapitel.
- 7117** **Oäkta smycken**
- Se anmärkning 11 till detta kapitel.
- 7117 11 00 till 7117 19 00** **Av oädel metall, även förgyllda, försilvrade eller platinerade**
- Dessa undernummer omfattar bl.a.:
- 1.Kedjor av oädel metall, delade i avpassade längder så att det av varje kedja kan framställas en enda bijouterivara t.ex. genom montering av ett lås. Dessa längder är normalt högst 2 meter långa.
  - 2.Prydnadsdetaljer av oädel metall, som nämns i de förklarande anmärkningarna till HS, nr 7117, andra stycket, b. Exempel på dessa visas nedan:

KAPITEL 91

UR OCH DELAR TILL UR

- 9102** **Armbandsur, fickur och liknande ur, inbegripet stoppur, andra än sådana som omfattas av nr 9101**
- Detta nummer omfattar bl.a. kombinationer av ett ur och en elektronisk räknemaskin som tillsammans ser ut som ett armbands- eller fickur.
- Det omfattar inte elektroniska räknare med tids- och datumvisning och väckningsfunktion (undernr 8470 10 00, 8470 21 00 eller 8470 29 00).

KEMI

Kemikalieinspektionen

Box 2, 172 13 Sundbyberg
08-519 41 100

Besöks- och leveransadress
Esplanaden 3A, 172 67 Sundbyberg

kemi@kemi.se
www.kemikalieinspektionen.se